

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

D. A. Tractatus De Privilegiis Ecclesiae

Zanchi, Lelio

Veronae, M. D. LXXXVI.

Septuagesimum Sextum Priuilegium.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61627](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61627)

- 11 *Uouentes cōtinentiam ad subdyanconatum nec ad gradus superioris cen-
scendere possunt.*
- 12 *Ecclesia neminem cogit continere, sed in ordine quem dat potest impone-
re legem.*
- 13 *Ecclesia tenere debet, ut sacerdotes, & leuitæ cum uxoribus suis non mi-
sceantur.*
- 14 *Sacerdotes, & leuitæ seruare debent pudicitiam ex die ordinationis
suæ.*
- 15 *Castitas in clero cæteras virtutes in eo collocabit.*
- 16 *Clericis in ocio uiuere prohibetur.*
- 17 *Ociosum caue ne Diabolus te inueniat:*
- 18 *Iudith cum intrasset in conspectu Holofernis statim fuit captus in eius
oculis.*
- 19 *Senes uiderunt Susanam quotidie lauantem, & exarserunt concupif-
sentia.*
- 20 *Sine cerere, & Bacco friget uenus.*
- 21 *Homines sunt in conuiujs audaces, loquaces, maledicentes.*
- 22 *Homines incumbentes splendidis, & pinquioribus refectiōibus non
possunt orare nec uigilare.*
- 23 *Christus dixit post cenam discipulis suis non potuerunt una hora ui-
gilare.*
- 24 *Voluptas ad perpetuam damnationem conducit, Castitas ad aternam
salutem.*
- 25 *Deum ama, & eius mandata serua.*

Septuagesimum Sextum Priuilegium.

- E**CCLESIA gaudet priuilegio, quod † Matrimo-
nium non ualet, si contractum per clericū
existentem in sacris. Secus si esset in minorib.
qa tenet. Cogitur tamē dimittere beneficiū.
Si aliquis dum esset in sacris ordinibus confi-
tutus uxorem duceret, matrimonium inuali-
dum esset, eam dimittere teneretur, & peni-
tentiam ageret. Et si noluerit per sententiam suspensionis, &
excommunicationis compelleretur. Sed si infra sacros ordines
uxorem acciperet, matrimonium ualere. Sed beneficia Eccle-
siastica dimittere cogeretur, c. i. de cleri. coniug. Ratio decisio-
nis hæc est, † Quia sacer ordo impedit, & dirimit matrimo-
nium

nium contractum, & contrahendum c. 1. de uot. lib. 6. Et com-
 pellitur ad agendam pœnitentiam. Quia sicuti peccatum fuit
 publicum, ita pœnitentia debet esse publica, c. 1. de spons. & in
 c. fi. 26. q. 6. Et pœnitentia datur, q̄a p̄ multa decreta de quib. in
 dif. 28. & dif. 31. & dif. 32. Per totū olim in Ecclesia primitiua
 3 matrimoniū admittebatur, derogatū est. Ideo coniugatus cle-
 ricus non potest promoueri ad administrationem, & benefi-
 cium, sed ab illis remouetur, c. sanè & c. quod a te de cler. con-
 iug. Et quod dictum fuit de Ecclesia primitiua. Est uerum † q̄
 4 Apostoli habebant uxores ad seruiendum, nō autem ad coitū
 5 † Græci tamen clerici sine peccato uxores retinent, 31. dist.
 6 cap. nicena, & Abb. in c. omnes de pœni. & remis. † Ex decre-
 tis Sanctæ Roma. Ecclesie, constitutus in sacris priuandus est
 beneficiis suis, si de facto cōtrahit matrimonium. Propter de-
 licitū contracti matrimonii, datur pœna priuationis. Et an ua-
 care debeant ipso iure sicuti faciunt, quando matrimonium
 tenet? An uero requiratur sententia? Io. And. opinio fuit quod ip-
 so iure uacant, ne videantur melioris conditionis isti, qui illicitè
 contraxerunt, quam hi qui licitè, c. cum q̄ de præbend. li. 6.
 & c. nuper de bigam. ipsemet Io. And. contrarium sentit in c. Io-
 7 annes de cler. coniug. ubi latius tangit hunc articulum ibi mul-
 ta cumulat uerba, & concludit, † tria. Quandoque enim ma-
 trimonium non tenet ex defectu consensus, ut quia clericus
 erat furiosus & beneficia nō uacant. Et hoc est sine dubio quia
 non peccat. Quandoque non tenuit ex defectu ætatis sponsæ,
 vel spōsi. Eo est idem, quia ista sunt potius sponsalia de futuro,
 ca. 1. de spons. li. 6. Quandoque matrimonium non tenuit pro-
 pter ordinem sacrum. Et hoc casu dicit, quod est beneficiis pri-
 8 uandus per sententiam. † Sed quare nostri clerici sub hac di-
 ctione Romana, & quare clerici Græci uni denegatur, & alteri
 permittitur, matrimonium? Omnes habent characterem sacer-
 dotalem. Fortasse cum sint in partibus Oriētalibus timeretur de
 eorum inobseruātia. Credo iudicio meo quod ista sit ratio. Nā
 cum Ecclesia primitiua fuerit Græca, & cum sub illa lege con-
 trahendi matrimonium fuerint nati, & educati coniugium per-
 9 mittit. † Vnde prauī hæretici laudant, & approbant hanc
 iniquam, & detestatam consuetudinem. Asserentes matrimo-
 nium esse sacrum, cum à Deo fuerit ordinatum, & ab Ecclesia
 inter sacramenta connumeratum. Et q̄ fructus matrimonii ual-
 de considerandi, cum iussum fuerit à Summo Patre crescite, &

multiplicamini, & replete terram, & c. Genes. c. 1. & ita uti lu-
 mine cęci ambulant in tenebris, Zizaniam hanc seminando,
 quod vera continentia carnis sit nubere. Allegātes Apostolum
 qui conquæstus cum Deo ob stimulos carnis. Respondit Paule
 tibi sufficit gratia mea. Quasi quod noluerit eū liberari. Vnde
 10 idem Apostolus ait. Melius est nubere quam uri. † Et ita di-
 uersimode dant Operam sacris scripturis, illas intelligendo, &
 interpretando non secundum spiritum, sed secundum carnem
 A deo quod in profundum pelagi miseriarum incidunt. Et ibi
 absque nulla spe redemptionis excruciantur, cum non videāt
 nec uidere uellent decreta in nomine spiritus sancti, in quibus
 11 † Sancta Ecclesia iussit, quod nolentes uouere continentia, nec
 ad subdiaconatum nec ad gradus superioris conscendere pos-
 sunt. Auctoritate tamen Gregorii subdiaconi accedentes sine
 uoto castitatis iubentur admitti, cap. 1. dist. 28. Sed quæro quo
 modo Ecclesia imponit alicui necessitatem continendi, cum
 continentia sit res uoti non præcepti? Ut 32. q. 2. c. integritas
 12 Dico, † q̄ Ecclesia neminem cogit continere, sed in ordine quę
 dat potest imponere legem quam uult, sicut quilibet alius in
 13 traditione rei suę, ut ff. de pac. l. in traditionibus. † Ideo tenere
 debet Ecclesia, ut omnino sacerdotes, & leuitę cum vxoribus
 suis nō misceantur, q̄a ministerii quotidianis necessitatibus oc-
 cupātur. Scriptū est enim. Sancti estote, quoniam ego sanctus
 sum Dominus Deus uester. Nam priscis temporib. anno uicis
 suę de templo non discedebāt, sicut de Zacharia legimus. Nec
 domum suam omnino tangebant, quibus utique propter sobo-
 lis successionem vxoris usus fuerat relaxatus. Quia ex alia Tri-
 bu præterquam ex semine Aaron ad sacerdotium nullis accede-
 14 re p̄mittebatur; † Quanto magis hi sacerdotes, & læuitę pudici-
 tia, ex die ordinationis suę seruare debent; quibus, uel sacerdo-
 tiū, uel ministerium sine successione est. Nec præterit dies, qui
 uel a sacrificiis diuinis uel a baptismatis officio uacent. Nam si-
 cut Apostolus ad Corinthios scribit, dicēs. Abstineret uos ad tē-
 pus, ut expeditius uacetis orationi. Et hoc utique præcepit lai-
 cis, multo magis sacerdotibus, quibus orandi, & sacrificandi
 inge sacrificium est, semper debebūt ab huiusmodi consortio
 abstinere. Nam sola castitas representat Deo animas Bar. in au-
 15 th. de Lenon. nu. 2. † Vnde castitas in clero cæteras virtutes in
 16 eo collocabit, † clericis in ocio uiuere prohibetur. † Audite
 17 Bernardum dicētem. Semper facito aliquid boni, ut Diabolus
 te

te non inueniat ociosum. Clericos per uicos uagari vetate. Vagando enim possunt in pulchritudine mulierum, † illaqueari. Cum intrasset Iudith in cōspectu Holofernis, statim captus est in oculis eius. Iudith, c. 10. Scribit aliunde in Ecclesiastico. Quis tetigerit picem, & non coinquinabitur ab ea: viderunt duo † Scenes Susannā quotidie se lauāntem, & exarserunt cōcupiscentia eius, Danielis cap. 13. & † Quia sine cerere, & Bacco friget Venus: Reprobatur clericos inter conuiuia epulari Iudith cum, c. 9. Et in conuiujs, † sunt homines audaces, & loquaces maledicentes, Matth. 26. Luc. 22. † Post splendidas, & pingues refectiōnes, homines non possunt orationibus, & Vigilijs uacare. Et ibi scribitur quod discipuli Christi post cōnam non potuerunt una hora Vigilare. Itaque beneficiati purgatis oculis videant, & legant instituta allegata iuris diuini, & canonici. Ex quibus percipient quid agere, & dicere ualeant videbunt. Et cognoscent † quod voluptas ad damnationem perpetuam, & castitas ad salutem eternam eam seruantes conduxet. Omisiss hereticorum ambagibus in præsenti subiecta materia, bene uiuant si diutius uiuere intendunt. Tunc enim bene uiuent agendo, ut in Ecclesiastes, c. fi. † Deum ama & eius mandata serua. Hoc est enim omnis homo. Institutiones, & decreta sunt Dei cum ex afflatu sui sancti spiritus oribus sacerdotum conspirata fuerint. Studeāt ergo illi, qui sacerdotio incumbere uellint abstinere à matrimonio. Cum ex decreto non ualeat cōtractū per existentem in sacris, secus in minoribus constituto cum priuatione tamē beneficiorum suorum. Vterque igitur caueat ne pro fetore, amittat odorem suauitatis sancti paradisi.

S V M M A R I V M.

- 1 Episcopo sine licentia Papæ non licet transire ad alium Episcopatum sub pena priuationis.
- 2 Episcopus nullus reperitur transire de maiori ciuitate ad minorem, & ita detegitur manifesta ambitio.
- 3 Episcopus est adeo matrimonialiter obligatus, ut etiam causa religionis Episcopatum deserere non potest.
- 4 Cardinalis sancti Marcelli fuit depositus ex quo per annos quinque deseruit Ecclesiam qua non cōfertur nisi residēti, & uolenti eam regere.
- 5 Clericus non residens in beneficio priuatur si absens, & nescitur ubi sit trib. edictis citabitur & si non comparuerit infra sex mēses priuabitur sua Ecclesia.
- 6 Clericus nisi habeat iustum impedimentum à residentia remouebitur.

Cle-

- 7 Clerici in Gymnasio causa Studendi, & qui præstat seruitium in curia Episcopali percipiunt præbendam.
- 8 Clerici, Prælati, Episcopi, Cardinales, & cæteri possidentes beneficia debent facere residentiam alias priuantur.
- 9 Apostolica sedes stetit Auinioni in regno Francia.
- 10 Residentia est maximi momenti.
- 11 Clericus residens debet habere curam suæ Ecclesiæ.
- 12 Consuetudo excusat non residentem, ut debilitas, deformitas, morbus, sine culpa.
- 13 Clericus senex permutans beneficium pingue cum tenui eius nepotis an fraus præsumatur?

Septuagesimum Septimum Priuilegium.

- 1 **E**CCLESIA gaudet priuilegio, † quòd Episcopo non licet transire sine licentia Papæ ad alium Episcopatum, ipsum acceptando, alias priuatur habito, & ambito. Concilium ita statuit, ut Episcopus de ciuitate sua ad aliam nõ transeat cap. i. de cler. non resident. Ratio prohibitionis est manifesta ambitio. † Quia nullus Episcopus de maiori ciuitate reperitur transire ad minorem. Nec ex quacunque causa potest dimittere suum Episcopatum sine licentia Papæ, sine electus siue postulatus ab alia Ecclesia uacante.
- 2 Est † adeo illi matrimonialiter obligatus, ut etiam causa religionis non potest Episcopatum deserere. Capit. ueniens de Ren. Cardinalis Sancti Marcelli fuit depositus ex quo per annos quinque contra canonum instituta deseruit. Quia Ecclesia non confertur nisi residenti, & uolenti eam regere, alias illam perdit. Idem est etiam in † clerico non residenti in beneficio, quantumcunque minimo. Quia illo priuatur, & si esset absens, & nescitur ubi sit, tribus publicis ædictis citabitur in Ecclesia sua. Et si infra sex menses non comparuerit, Ecclesia sua priuabitur. Et idem si citatus non comparuerit
- 3 in tempore limitato in citatione † (nisi iustum impedimentum habuerit) A residentia remouentur. † Illi qui sunt in publico Gymnasio studendi causa habent fructus præbendæ idem